

Akademik prof. dr. Janez Matjašič (1921 - 1996)

Po dolgotrajni in težki bolezni nas je v 75. letu zapustil akademik prof. dr. Janez Matjašič, znanstveni svetnik ZRC SAZU v pokoju. Rodil se je 14. maja 1921 v Ljubljani. Maturiral je na Klasični gimnaziji v Ljubljani 1941. leta. Na ljubljanski univerzi je diplomiral leta 1951 na Prirodoslovno-matematični fakulteti, kjer je leta 1957 tudi obranil doktorsko disertacijo. Leta 1951 se je zaposlil kot asistent na Biološkem inštitutu SAZU in kasneje postal strokovni sodelavec. Mesto docenta za zoologijo na Univerzi v Ljubljani je prevzel 1960. leta. Že leta 1965 je bil izbran za izrednega profesorja za zoologijo. Junija 1973 je bil izvoljen za znanstvenega svetnika Biološkega inštituta Jovana Hadžija SAZU in leta 1974 za dopisnega člana SAZU. V letu 1975 se je preselil zopet nazaj na Biološki inštitut ZRC SAZU, kjer je delal vse do upokojitve leta 1987. Redni član SAZU je postal leta 1989.

Študijsko se je izpopolnjeval v Podzemskem laboratoriju Moulis v Pirenejih v Franciji in krajši čas tudi v Banyulsu. Vodil je raziskovalne odprave v Zahodno Afriko in po krasu Jugoslavije. Študijsko je potoval na Kitajsko, v Nepal in Šri Lanko. Njegovo raziskovalno delo je bilo usmerjeno na številna področja zoologije in speleobiologije. Odkril in opisal je številne nove vrste in celo nove rodove. S tem je postal svetovno priznani strokovnjak in eden redkih svetovno priznanih znanstvenikov za temnocefale. Njegovo pedagoško delo na univerzi je bilo zelo uspešno, profesor Janez Matjašič je bil eden najbolj priljubljenih profesorjev na biologiji.

Njegov znanstveni opus obsega 40 znanstvenih in strokovnih razprav in knjigo iz leta 1989 *Monography of the Family Scutariellidae (Turbellaria, Temnocephalidea)*, kjer opisuje štiri nove vrste. Napisal je tudi dve poljudnoznanstveni deli, in sicer knjižico *Nevidno življenje* in knjigo *Iz življenja najmanjših*. Zelo pomemben je njegov znanstveni prispevek k filogenetskim raziskavam, ki zavzemajo sistematsko razdelitev živalskega debela nevretenčarjev (*Ameria*), ki ga obravnava v okviru filogenetsko izdelanega sistema, kot ga je postavil njegov učitelj akademik Jovan Hadži. Leta 1957 je dobil Levstikovo nagrado za poljudnoznanstveno knjigo "Iz življenja najmanjših" in 1987 Jesenkovo nagrado za pedagoško delo na univerzi.

Za entomologijo se je Janez Matjašič zanimal že od otroških let. Še kot dijak je zbiral hrošče in metulje. Tudi kasneje je kot že formirani biolog del svojega časa posvetil žuželkam in bil član našega društva. Od hroščev so ga zanimali predvsem jamski, skarabeji, rogači in vse eksotične žuželke. Po njem je Egon Pretner opisal vrsto *Ceutmonocharis matjasici*. Tudi sam je napisal prispevek o zoogeografiji jamskih hroščev Slovenije. Zelo vneto je zbiral tropske hrošče in metulje, tako da je za njim ostala razmeroma velika zbirka teh žuželk. Skupaj sva napisala prispevek o favni rogačev Slovenije. Kot profesor zoologije nevretenčarjev je žuželkam med svojimi predavanji dal zelo pomembno mesto in je svoje bogato znanje o tej skupini živali prenašal na nas študente biologije.

Vsi njegovi sodelavci in študentje se bomo vedno radi spominjali našega dragega profesorja, učitelja, mentorja in spoštovanega prijatelja. Predvsem bomo poskušali ohraniti mnoge njegove človeške vrednote in življenjsko vedrino, ki ga je prevečevala.

Božidar Drovenik